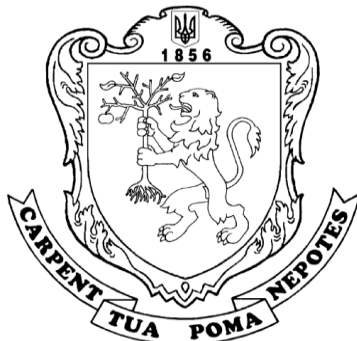

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ»**

1. Профіль дисципліни

<i>Кафедра економіки</i>	Спеціальність 051 Економіка Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки Кваліфікація Доктор філософії Кількість кредитів – 4 – 120 год. Рік підготовки – 2, семестр – 4 Дні занять – відповідно до розкладу. Консультації – відповідно до графіка навчального процесу. Мова викладання – українська.
--------------------------	---

2. Інформація про викладача

Викладач	Д.е.н., професор, Черевко Георгій Владиславович К.е.н., доцент Сиротюк Ганна Володимирівна
Контактна інформація	+38067-303-48-66, gcherevko@ukr.net +38097-900-83-65 annasyr@ukr.net

АНОТАЦІЯ

Програма навчальної дисципліни «Економіка розвитку» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії передбачає вивчення сутності процесів розвитку та його соціально-економічних типів; дослідження природних та соціально-економічних передумов прогресивного розвитку системи.

Успішне засвоєння знань курсу дасть можливість здобувачам засвоїти сутність соціально-економічної системи; основні закономірності функціонування і розвитку економічної системи; принципи побудови основних моделей економічного розвитку; методики розрахунку соціально-економічних показників, що характеризують процес розвитку економічних систем; використання цілісного підходу до аналізу економічних явищ; використання понятійно-категоріального апарату.

Запитання для самоконтролю, які наведено в методичних рекомендаціях, а також список рекомендованих джерел інформації сприяють успішному засвоєнню навчального матеріалу.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – формування знань щодо взаємної конвертації компонентів економічних систем (когнітивних особливостей людини, етичної компоненти, природних чинників, інформації, капіталу, відносин, грошей, чинників часу та простору тощо) і, відповідно, набуття ними кількісних і якісних характеристик у процесі розвитку.

Завдання – засвоєння теоретико-прикладних засад формування, розвитку, причинно-наслідкових зв'язків та механізмів функціонування економічних систем; вивчення впливу універсальних законів розвитку матеріально-енергетичних процесів на функціонування економічної системи.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі наукового ступеня PhD отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів наукового ступеня PhD.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів наукового ступеня PhD до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що

переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі наукового ступеня PhD працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі наукового ступеня PhD можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Здобувачі наукового ступеня PhD під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM.US. Також викладач і здобувачі наукового ступеня PhD можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й здобувачів наукового ступеня PhD у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач наукового ступеня PhD відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

Після вивчення навчальної дисципліни здобувач наукового ступеня PhD здобуває такі компетентності.

Інтегральна компетентність Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей

Програмні результати навчання.

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Відпрацювання пропусків занять – здобувач наукового ступеня PhD, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал, за наведеними в силабусі літературними джерелами, виконує розв'язок завдань та надає викладачеві в час, відведений для консультацій.

Підсумкова модульна оцінка – є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, вирішення тестових завдань та написання контрольних робіт. Максимальна модульна оцінка становить 50 балів (підсумковий контроль екзамен).

Екзаменаційна оцінка - є результатом виконання екзаменаційного білету. Максимальна екзаменаційна оцінка становить 50 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни – є сумою підсумкової модульної та екзаменаційної оцінок.

Можливе проведення семестрового екзамену здійснюється у формі тестування в системі Moodle.

Критерії оцінювання знань здобувачів наукового ступеня PhD визначенні у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП.**

Оприлюднення результатів екзамену проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступний за посиланням: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Системний підхід як базис наукових досліджень розвитку економіки

1. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні
2. Принципи системного підходу
3. Сутність системного аналізу та його предмет
4. Методологія системного підходу в економічних дослідженнях

Тема 2. Соціально-економічна система як складна ймовірнісна динамічна система

1. Соціально-економічні системи та їхні властивості.
2. Основні властивості систем.
3. Структура економічних систем та їх класифікація.
4. Типи, види та моделі економічних систем.

Тема 3. Синергетичні основи розвитку економічних систем та їх емерджентні властивості

1. Проблематика синергетики економічних процесів та систем.
2. Емерджентні властивості економічних систем.
3. Основні компоненти становлення емерджентної економіки.
4. Інноваційно-інвестиційний процес як джерело формування синергетичної складової.

Тема 4. Енергетичні основи розвитку

1. Енергетичний сектор України: тенденції, проблеми, перспективи.
2. Свідоме та енергоефективне суспільство.
3. Етапи та основні заходи реалізації нової енергетичної системи.
4. Забезпечення сталого розвитку.

Тема 5. Простір існування та розвитку економічних систем

1. Регіональний економічний простір.
2. Просторовий розвиток регіональних господарських систем в економічному просторі країни.

3. Принципи просторового розвитку соціально-економічної системи України.
4. Способи оцінки економічного розвитку регіону.

Тема 6. Етична компонента як чинник розвитку соціально-економічних систем

1. Виникнення та становлення етико-економічного знання.
2. Економічна етика як теорія фактичної економічної поведінки.
3. Економічна етика як нормативна теорія господарства.
4. Соціальна відповідальність суб'єктів господарства.

Тема 7. Індикатори рівня соціально-економічного розвитку

1. Характеристика індикаторів сталого економічного розвитку регіону.
2. Основні групи: індикатори соціальних аспектів сталого розвитку; індикатори економічних аспектів сталого розвитку; індикатори екологічних аспектів сталого; індикатори інституційних аспектів сталого розвитку.
3. Соціально-економічні індикатори рівня життя населення.
4. Напрями підвищення рівня та якості життя населення України в умовах сучасності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література.

1. Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Гуренко Т. О. Теоретико-методологічні засади результативного управління розвитком підприємств: [монографія]. К. : ЦП «Компринт», 2017. 404 с.
2. Мельник Л. Г. Економіка розвитку : посібник. Суми : Університетська книга, 2013. 784 с.
3. Судомир С. М. Формування системи управління розвитком сільськогосподарських підприємств: теорія, методологія: [монографія]. К. : ЦП «Компринт», 2015. 483 с.
4. Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Нестеренко С. А. та ін. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємств АПК: [монографія]. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 330 с.
5. Судомир С. М. Стратегічний розвиток підприємств аграрної сфери: аналітико-прогнозна оцінка: [колективна монографія] за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: ЦП «Компринт», 2017. С. 6-19.

Додаткова література.

1. Енергоефективність: стратегічний ресурс трансформації виробничо-економічних відносин: [монографія] / [О. М. Алимов, О. О. Демешок, І. А. Ігнат'єва, В. В. Микитенко та ін.]; за наук. ред. В. В. Микитенко. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну МОНмолодьспорту України, 2012. 734 с.

2. Сиротюк Г.В. Соціальний складник сталого розвитку сільського господарства. *Приазовський економічний вісник*. Електронний науковий журнал, випуск 2 (19). Запоріжжя. Класичний приватний університет. 2020. С. 65-71. URL: <http://pev.kpu.zp.ua>
3. Сиротюк Г. В. Сталий розвиток природно-ресурсного потенціалу сільських територій. Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем : колективна монографія ; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2022. С. 210-217.
4. Сиротюк Г. В., Сиротюк С. В. Циркулярна економіка як альтернативна модель досягнення цілей сталого розвитку. *Циркулярна економіка: як новий спосіб господарювання в умовах цифрової трансформації*. Колективна монографія. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ. 2021. 124 с. С.37-46.
5. Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України : монографія. К. : НІСД , 2012. 368 с.
6. Ярмоленко Ю.О. Формування економічного механізму сталого розвитку аграрного виробництва в умовах цифровізації: монографія. Київ: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2018. 328 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1) Львівської наукової бібліотеки ім. Стефаника НАН України (вул. Стефаника, 2).
2. Електронні інформаційні ресурси:
Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>;
Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.
Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua.
Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.
Аграрне Інформаційне агентство. Режим доступу: <https://agravery.com/>
Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>
Інформаційна компанія ProAgro. URL: <https://proagro.com.ua/>
Моніторинг стану АПК. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/investoram/monitoring-stanu-apk>

Онлайн ресурс AgroReview. URL: <https://agroreview.com/>
Органічне виробництво в Україні. URL:
<https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>

Портал AgroNews. URL: <https://agronews.ua/>

Ресурс AgroPortal. URL: <http://agroportal.ua/>

Ресурс Kurkul. URL: <https://kurkul.com/>

Сайт Landlord. URL: <https://landlord.ua/>

Статистична інформація Державної служби статистики України. Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>